

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Rlozijevišču, upravništvo v Marijanišču.

Kaj je z novo izdajo koralnih knjig?

Komisija, kateri je sveta stolica v Rimu poverila častno nalogo, da za natis priredi novo izdajo koralnih knjig, je zadela na toliko zaprek, da nove koralne knjige kaj počasi na svetlo dohajajo. Doslej smo dobili v roke samo „Kyriale“, ki obsega 79 strani in „Commune sanctorum“ ki ima po vatikanski izdaji samo 66 strani. Po pravici si mislimo: Ako bode komisija tako počasi delala, potem naš rod ne bo imel nikdar vseh nujnih koralnih knjig v rokah.

Stvar ima pa tudi še drugo nezgodo. Neki večak je primerjal besedilo najnovejše koralne knjižice z onim v mašni knjigi in je našel, da se na mnogih krajih tekst ne strinja. Ko je „Kölnische Volkszeitung“ v št. 708. od 18. avgusta 1906 to vest odkrila, se je jelo po Nemškem v cerkvenoglasbenih krogih razpravljati vprašanje: Kaj pa poslej? Ali naj se tudi „missale“ v bodoče popravi? Zato je založna bukvarna L. Schwann v Düsseldorfu poslala v Rim, kaj je misliti o tej razliki v tekstu mej misalom in novo koralno knjižico. Dospel je odgovor, da to besedilo ni natisnjeno po zmoti, ampak namenoma. Ker se je izdal tradicionalni koral po starih rokopisih, zato je bilo treba pridodajati mu tudi staro liturgično besedilo.

Reči moramo, da nas je ta vest nekoliko osupnila, ker smo bili doslej vajeni povdarjati vedno edinost mej mašno knjigo in gradualom. A v kritiko teh naredb se ne bomo spuščali.

Pač pa moramo o tej priliki odgovoriti na neko vprašanje, katero se nam je že večkrat stavilo, odkar je zagledal beli dan novi „Kyriale“. Znano je namreč, da ima več intonacij za „Gloria“ in „Credo“, kakor jih pozna naš misale. Ali bo treba — tako se vprašujejo — znati vse te različne intonacije, ali ostanemo pri starem?

Na to vprašanje moremo takole odgovoriti. Neka znana založna bukvarna, ki želi nanovo natisniti misale, je vprašala, kako naj natisne into-

nacije. Reklo pa se ji je v Rimu, naj misale natisne prav tako, kakor doslej. Na koncu knjige pa se bode pridodejal od Rima potrjeni dostavek, v katerega se sprejmejo nove intonacije, katere nam podaja „Kyriale“. Kaj pa se bode zgodilo z besedilom, ki se ne sklada z novo koralno izdajo, tega danes še ne moremo povedati, ker še nismo doznali za avtentični odgovor iz Rima.

Vsekakor nova izdaja koralnih knjig mnogo bolj počasi prihaja na svetlo, kakor se je prvotno mislilo. In to stvari ne koristi.

Za slovesnosti na čast presv. Srcu Jezusovemu.

Preč. g. dr. Gr. Pečjak je zložil pod napev Kimovčeve: „Misijonski zvon“ v lanskem letniku „Cerkv. Glasb.“ št. VI. str. 22. št. 23. novo sledeče besedilo, ki utegne marsikomu priti prav, saj je pesmi na čast presv. Srcu še vedno premalo.

Srcu Jezusovo, vir vse tolažbe.

1.

O, kje se bomo tolažili,
kedar nam dušo bega svet?
Kdo da zavetja v hudi sili,
kdo srcu radost vrne spet?
Le záte srce naše ve,
o sladko Jezusa Sree!

3.

Za nas na križu prebodeno
opralo krivde si zemljo,
v srce je upanje vsajeno,
da spet odprto je nebo.
Usliši vernih sre želje,
o sladko Jezusa Sree!

2.

Iskalo si ovce izgubljene,
ki z grehom so žalile te;
ozri se zdaj na zadolžene,
skesanih sre usmili se.
Odpusti milostno dolge,
o sladko Jezusa Sree!

4.

Zdaj gor nad zvezdami kraljuješ,
z Marijo in družbo angelsko
in vernih svojih pričakuješ
še vedno vsem usmiljeno.
Vsa srca k Tebi naj hite,
o sladko Jezusa Sree.

V napevu altovem samem se lahko izpremeni tretji in četrti takt takole, pa le, ako je alt v nižavi krepak.

bo - mo to - la - itd.

Wolfgang Amadej Mozart.

(O priliki 150 letnice njegovega rojstva napisal S. P.)

(Konec.)

Stem bi bilo pravzaprav obrazloženo poglobitno, kar je za praktično liturgično uporabo treba vedeti o Mozartu. Pa dolžni smo odgovoriti še na važno vprašanje, zakaj večina Mozartovih za cerkev pisanih skladb, zlasti

onih, pri katerih nastopa tudi orkester, ni cerkvenih. Ker marsikomu, ki se ni dovolj globoko vtopil v to glasbo in v čas, v katerem je nastala, noče v glavo, zakaj da bi Mozartove maše itd. ne bile za cerkev porabne, češ saj je bil genij, da malo takih.

Da, Mozart je bil genij. Njegove posvetne skladbe (opere, sinfonije, sonate, kvarteti, kvinteti, koncerti za razne instrumente itd.) pričajo o tem v prvi vrsti. In tudi njegove cerkvene skladbe pričajo o tem, a te so obenem priča žalostnih časovnih in privatnih razmer, v katerih je živel.

Mozart je žalibog živel in zlagal v onem nesrečnem času, ko se je komponiralo za gledišče, koncerte in domače zabave ravno tako kakor za cerkev in službo božjo, torej tudi za cerkev necerkveno. „Sredi prejšnjega stoletja (XVIII.) najdemo, da je cerkvena glasba, ne oziraje se na razne razlike v obdelovanju formalne strani, delovala bistveno na isti stopinji kakor operna glasba, z istimi sredstvi in v istem duhu“. ¹⁾ „Glasbeni stavek, premikanje in obdelovanje godal in pihál je v Mozartovih mašah bistveno enako, kakor v njegovih posvetnih skladbah“. ²⁾

V Mozartovem času je v glasbi vseppek gospodovalo teženje po ljubeznivem, prijetnem in sladkem. To je bila doba pevskih virtuozov, ki so se v gledišču, kakor tudi na cerkvenih korih, ponašali z umetnimi bravurami in koloraturami ter največkrat sami odločevali, kakšne arije naj jim uglasijo skladatelji.

Nadalje je bil to tisti za prosep prave cerkvene glasbe malo koristni čas, ko se ni mnogo gojil gregorianski koral, ko je stara cerkvena vokalna polifonija ležala pozabljena v prahu pod strehami, in ko je na drugi strani prevladoval zaokrožen in bliščeč neapolitanski slog. „Da so glasbeni veliki: Haydn, Mozart in Beethoven v svojih cerkvenih skladbah kljub svoji najboljši volji vendar pogosto kršili cerkvene določbe, je krivo pomanjkanje cerkvenoglasbene šole in pomanjkanje tradicije liturgiĉnocerkvene glasbe; kriv je duh tistega časa, ki se ni nič oziral na liturgijo“. (Witt.³⁾ Glasbeni zgodovinar Dommer piše: „Mozartove cerkvene skladbe in tudi slavni njegov Requiem so nastale v času, ko sta se racionalizem in zunanja oblika borila v cerkvi za prvenstvo, in zapadejo tedaj tako gotovo svojemu času, kakor gotovo prekašajo njegove opere vse druge pred njim in ostanejo last vseh časov“. ⁴⁾

Gotovo bi bil Mozart drugaĉe komponiral, ko bi bil prost vnanjega pritiska in če bi bil skladal bolj iz notranje potrebe, kakor so delali stari mojstri nizozemske in rimske šole, nego za določene prilike. Mozart je bil odvisen od nadškofa Hieronima, ki mu je ugajala izključno le glasba v laškem slogu z bleskom in pompom. Da je pa Mozart večkrat poizkusil

¹⁾ Jahn, W. A. Mozart, I. B. str. 435.

²⁾ Witt, Über Mozarts Missa brevis in B-dur. Haberlov Kirchenmusik. Jahrbuch, 1889, str. 21.

³⁾ Haberlov Kirchenmusik. Jahrbuch, 1899, str. 92.

⁴⁾ Handbuch der Musikgeschichte, str. 564.

drugače komponirati in zapustil tudi lepe dokaze boljšega cerkvenega okusa, nego je bil takrat splošen, to smo že omenjali. Iz l. 1783. datira tudi neko pismo, v katerem se Mozart nasproti svojemu očetu pritožuje, da se je prememba okusa (gusto) raztegnila tudi na cerkveno glasbo, kar bi ne smelo biti.

Koralne napeve je porabil Mozart v svojih cerkvenih skladbah razen onih že prej imenovanih še na nekaterih drugih mestih: v antifoni „Cibavit eos“ za 4 glasove in orgle; nadalje v 4 glasnem kanonu, ki ga je zložil po velikonočnem napevu Alleluja; III. psalmovi ton je porabil tudi v takozvani „Credomesse“ v F in še tuintam je najti v mašah kakor tudi pri motetih kako reminiscenco na koral. Najlepše je obdelal koralno psalмовo melodijo (V. tonus) v ofertoriju sub exposito Venerabili „Convertentur sedentes“, kjer po uvodnem recitativu za sopran in orgle ter po ductu za sopran in tenor povzame cel zbor koralni napev in poje to melodijo osemkrat zaporedoma unisono ob spremljevanju malega orkestra.

Se mnogo bi se dalo razpravljati o Mozatu in njegovi cerkveni glasbi. Toda treba končati.

Kot cerkven skladatelj je bil Mozart otrok svojega časa. Kar je zložil za cerkev, je zložil gotovo z dobro in resno voljo, pripomoči v čast Božjo in v povzdigo cerkvenega bogoslužja. In čeprav večina njegovih cerkvenih skladb ne more veljati kot pristno cerkvena glasba, je vendar velik triumf za katoliško cerkev, ki s tako neodoljivo silo vleče nase tudi največje umetnike, da se jej klanjajo in jej dajejo svoj tribut.

Dopisi.

Idrija. — (Iz potne torbe.) Ko sem bral v nekem italijanskem časopisu, da je radi milanske razstave od 20. avgusta naprej cena na železnici znižana, sem se odločil, tja potovati. Izprosil sem si toraj dopust tudi čez nedeljo, v nadi, da slišim kaj lepega v preslavni milanski stolnici.

23. septembra (bila je ravno kvaterna nedelja) se peljem po električni železnici do stolnice, katero sem si že prejšnji dan ogledal in videl tudi, ko je kardinal Ferrari posvečeval novomašnike ob grobu sv. Karola Boromeja.

Ko pridem v cerkev, so peli kanoniki „hore“. Po odpetih „horah“ pristopi celebrant z veliko asistenco. Mogočne orgle za velikim oltarjem se oglase. Pela se je Stehle-jeva Missa: Salve Regina s spremljevanjem orgel. Za Sopran in Alt je bilo kakih 30 dečkov, tudi tenor in bas je bil dobro zastavljen, vsi v koretljih. Pela se je najprej Gloria, potem pa udarjijo Kyrie. Čudno presenečen, a spomnil sem se takoj, da se drže v tej cerkvi ambrozianskega obreda. List je prišel recitirat subdiakon na levo evangelske strani. Takoj nato pridejo 4 kantorji pevat koralni Graduale, semtertja so posegle tudi orgle vmes. Potem pride diakon pevat evangelij, poleg njega so prišli še kakšni trije s kadihnico. Po odpetem evangeliju pa stopi na prižnico nasprotne strani eden izmed kanonikov, izvrsten govornik, ki je z visokim in razločnim glasom slikal začetek in razvoj krščanstva v Italiji; stavil je v zgled prednike, to je: nekdanje Milance, skliceval se na mogočni gotski dom milanski, druge cerkve tega mesta in na številne dobrodelne naprave, katere jasno pričajo o vernih in dobrih prednikih. Od tu pa je obrnil govor na sedanje čase in jel udrihati po liberalnih listih in knjigah, ki se dandanes tiskajo in berejo v Milanu in širijo po svetu.

Po pridigi se je nadaljevala maša, med tem pa se vzdigne duhovščina in se pomiče kot v procesiji od oltarja doli po presbiteriju, pred katerim so stale nekatere redovnice, ki

so prinesle darove po dve hostiji in, ako me ni varal pogled, male stekleničice z vinom. Ko duhovščina pokadi in sprejme te darove iz njih rok, se zopet poníče procesija proti oltarju. Med tem se je peval čudo lep Offertorium. Nikdar mi ne preidejo iz spomina te imitacije, to valovje, ki je polagoma naraščaje priraslo do ognjevite sile, kateri se ne more zoperstaviti nobeno sree, da bi ne prodrla vanj. Pred prefacijo je prišel na vrsto Credo, potem Sanctus; med povzdigovanjem ne pozvanja in tudi orgle ne vtihejo. Peli so še Benedictus in s tem je bilo petje dokončano, tudi maša je bila potem prav kralu pri kraju. Ecco il rito Ambrosiano!

Ob 3 so bile vespere v stari, častitljivi baziliki Sv. Ambrozija, katera je še priča izpreobrnjenja sv. Avguština. Peli so poleg koralnih psalmov, spremljanih od dobrih orgel, tudi koralni Tantum ergo, ki je razum par not, enak našemu v „Ceciliji“. Poleg številnega kora peva v tej cerkvi tudi ljudstvo psalme, kar je bilo prav lepo in spodbudljivo, le pri Tantum ergo so v drugem koncu cerkve malo zakasneli, kar se ni čuditi v tako veliki cerkvi.

Od tam pa je bilo potem treba hiteti v stolnico, kjer so bile ob 4 pontifikalne vespere, katerih pa ni služil kardinal, ampak neki infutiran monsignor ali morda prošt, ki je sedel na posebnem sedežu prav tik pred oltarjem čisto sam, levite pa sem opazil med velikim krogom sedečih kanonikov, ki so peli vrstico psalna koralno, drugo vrstico pa pevski kor v falsobordonu, kar je bilo prav lepo, zlasti Hymnus je bil tako lep, da se mi je zdelo, ko sem hkrati tudi gledal te svete obrede v takem sijaju in veličastvu, da zrem nebeški prizor. Res treba videti vse to in poslušati to navdušeno jubiliranje, potem se more zapopasti učinek!

Po Vesperah sem se predstavil organistu, ki je inteligenten mož, šteje še komaj 30 let. Med drugim mi je tudi povedal, da bo prihodnji dan tudi velika maša ob 11. uri, katere pa se nisem mogel udeležiti, ker sem šel pogledat razstavo.

V torek zvečer sem spal že v Padovi. Sredo zjutraj obiščem cerkev in grob Sv. Antona, ob 10. pa je bila velika maša v stolnici padovanski. Bila je z asistenco in skoraj pri prazni cerkvi. Za velikim oltarjem je še mnogo prostora. Sedeli so kanoniki v koru, sredi prostora so stali 4 koralisti in peli celo mašo koralno. Orgle so v presbiteriju na evangeljski strani, med petjem so se le malokdaj oglasile; ker je pa koralna maša kratka, brez ponavljanja teksta, je ostalo organistu toliko več časa v porabo. Tudi tu je bilo orgljanje, kakršno sem prej v nedeljo občudoval v Milani ali pa pred 4 leti pri Sv. Antonu. Takih organistov ni mnogo ne pri nas in ne na Nemškem. Tu vam ne išče efektov in ne kaže svoje spretnosti s hitrostjo ali še celo razsajanjem, marveč vse je dostojno, veličastno, vredno prostornih in krasnih hrnov božjih te dežele, v katerih leži tisoče svetnikov in kjer ima vesoljna cerkev svojega poveljarja. Na kolodvoru mi je pripovedoval neki mlad duhovnik iz Genove, s katerim sem se potem v Benetke peljal, da so se po Italiji korala resno poprijeli in da so po mnogih krajih opustili instrumentalno godbo, ker so se prepričali da je cerkveno petje lepše in dostojnejše z mesterskim spremljevanjem dobrih orgel. Ko sem si še Benetke bolj ogledal, sem se vrnil zadovoljen domov z nekoliko lažjim žepom, a bogatejši na izkušnjah.

Kranjski Janez.

Iz Idrije. — (God sv. Cecilije.) Kakor običajno že nekaj let, se je tudi letos godovni dan patrona cerkvenega petja pri nas slovesno obhajal. Pri maši zjutraj ob 7 se je pela Gruberjeva Missa Dominicalis III. z orkestrom, na večer pa je bil koncert v Didičevem salonu. Družba je bila izbrana, prostori vsi zasedeni, program je obsegal 7 točk za petje in enako 7 točk za orkester. Ker so bile nekatere točke precej obširne, n. pr. Hubadove narodne pesmi, so minule dobre tri ure, predno je bilo vse končano. Na občno željo sta se ponavljali le dve točki, moški kvartet s spremljevanjem orkestra in sopran solo z orkestrom. Splošna sodba je bila, da je cerkveni zbor, broječ nad 40 pevskih grl, napravil precejšen korak od lanskega leta in vsi navzočni so se zahvaljevali za izredni užitek pri kratkočasnem večeru. Oponimno še, da je bilo med njimi več glasbenikov, ki se v godbi in petju dobro spoznajo.

Kralu po prvih točkah pozdravi dekan Arko navzočne. Izvajal je nastopne misli:

Častita gospoda! Naš cerkveni pevski zbor praznuje danes svoj godovni dan, ker je sv. Cecilija zaščitnica cerkvenega petja. Katoliška cerkev, pravijo, ima obširen program, vendar obsega le eno točko, ki se glasi: Vse v božjo čast! Ona povabi vse umotvore človeškega

delovanja, vse umetnosti, naj se združijo na tem programu. V tem smislu nahajamo posebno v cerkvi poezijo, skulpturo, arhitekturo, slikarstvo in glasbo. In koliko umetnikov na tem polju se mora ravno kat. cerkvi zahvaliti, da so se dvignili na toliko stopinjo. Človeštvo mora priznati, da bi ne imelo ne Achtermana, ne Rafaela, pa tudi ne Palestrina, Mozarta in Haydna, ko bi jih ne bila kat. cerkev povabila, naj delujejo na njenem programu. Posebno z glasbo je cerkev narode blažila, vzgojevala, navduševala in dvigala nad pozemske skrbi v zračne višine. Zanimivo je brati zgodovino cerkvene glasbe. Od obširnega Ambrosa do malih nepristranskih kritikov se bere, kakšna je bila glasba narodov v paganstvu, kako očiščena, umetna in vzvišena je postala po krščanstvu. Nočem žaliti izbrane družbe, da bi navajal markanten stavek, ki označuje petje starih Germanov, ki so v hrastovih gozdih svojega malika Wuotana častili. Navedem raje splošno sodbo, katero izreka zgodovina glasbe, ki temelji v stavku: oni narodi, ki so sprjeli s krščansko vero cerkveni koral za podlago svojemu petju, oni so sedaj na vrhuncu moderne glasbe in daleč nadkriljujejo v tej stroki druge omikane narode. Pri peti maši slišite v predglasju in pri očenasu cerkveni koral. Vsakdo mora priznati, da mu je v mladosti ugajal, v možki dobi ga je še bolj cenil in v sivi starosti se ga še ni naveličal. To petje obstoji že 1900 let, a se ni postaralo, temveč vedno ohranilo svojo svežost in življensko silo. Ravno letos smo obhajali 150 letnico Mozartovega rojstva in znan je njegov izrek, da bi kot skladatelj rad dal vso svojo slavo, ako bi bil le zložil samo eno prefacijo.

Zanimivo je, kako cerkev še dandanes ravna na tem polju. Zadovoljna je, ako pri božji službi peje enoglasno vsa cerkev takomenovano ljudsko petje. So že na višji stopinji, naj v svojem jeziku zlagajo tudi umetne cerkvene pesmi. Tu lahko vsak narod pokaže svoj značaj, tu si lahko bogato razširi svojo literaturo. Tudi naš slovenski jezik je precej pridobil na olik in sedanjí dovršenosti ravno od cerkvene glasbe. Spominjam se, kako težko mi je bilo pred 25 leti ustreči prošnji, naj napišem članek za cerkveni strokovni glasbeni list. Saj ni bilo še tehničnih izrazov in treba je bilo na dolgo opisavati, pa še se ni moglo natančno označiti, kar je človek mislil. In dandanes! Ni več one okornosti, lažje se piše glasbena kritika brez tujk v slovenščini, kakor v katerem drugem jeziku. Zakaj to? Slovenci imamo že 29 let svoj cerkvenoglasbeni list, ki nam vsak mesec poleg glasbenih prilog tudi nudi berila o petju in glasbi. In Cerkv. Glasbenik se še ni postaral, v krepki dobi se nahaja, da je človek vedno novega lista in njegove vsebine vesel. V tem nas nobeden narod v Avstriji ne prekosí, zato tudi petje v obče pri Slovencih nadkriljuje druge narode.

Pri peti maši pa cerkev zahteva, da se latinsko peje vse ono, kar duhovnik prične, a potem tiho moli in cerkveni kor naj nadalje izvede. Koliko prilike je tu za umetnika, da pokaže v slavonspevu „Gloria“ svojo fantazijo, a zopet v tehničnem oziru poda dovršeno obliko. Pri tihí maši kažejo narodi svojo karakteristiko, a pri peti se občuduje ona edinstvo, ki veže vse ude kat. cerkve. Letos je šel naš g. organist na razstavo v Milan. Domov prišedši mi je pravil, da so tam pri veliki maši peli Stehle-jevo Preismesse, ono katero v Idriji tudi že 8 let poje in drugod enako. Tako preskrbuje cerkev svojim adom glasbo v raznih oblikah, preprosto v enoglasnem petju, že bolj olikano v četverglasnem slogu in dovršeno v latinskih skladbah.

Naš cerkveni pevski zbor je že vse tri stopinje dosegel, saj zna nad 20 latinskih maš in drugih motetov in slovenskih skladb brez števila. Zato ga danes očitno pohvalim radi njegove vstrajnosti. Pet prstov ima človek na roki vsvarjenih tudi za pisanje. Vemo pa iz svoje skušnje, kako počasi in težko nam je šlo, da smo se privadili črkam. In če je človek v šolski dobi pozabil pristaviti piko na črko „i“, je že učitelj kot napako rdeče podčrtal. Koliko takih pik je pri notah, na katere mora pevec gledati in paziti, da je vse v redu. Tudi tu je dolga, dolga vaja potrebna, da se v velikem zboru vse tako izvrši, kakor je skladatelj zasnoval.

In kako plačilo ima mnogokdaj cerkveni pevec za svoj trud? Kaj malega se zgreši in takoj se opazi in kritikuje; v kolikih slučajih pa je pravo pogodil, a se pohvalno ne omenja? Na vse take težkoče mora biti pripravljen pevec in si marsikatero uro za počitek ali v razvedrilo odreči, ko je treba na pot k skupnim vajam. A po trudu pride tudi plačilo. Današnji večer priča, da smo kos svoji nalogi v umetnih cerkvenih skladbah, pa se tudi ne

strašimo težkih narodnih umotvorov. Vaše odobravanje pri nekaterih odpetih točkah nam je to dokazalo.

Radi tega porabim današnjo priliko, da se našemu cerkvenemu zboru zahvalim na trudu in naporu, katerega ima pri cerkvenem petju, ga očitno prosim, da tudi naprej tako vstraja, a z veseljem napijem tudi vsem navzočnim prijateljem nebeške hčerke, lepe umetnosti ter jim kličem trikrat: živijo!

Po izvršenem programu je bila prosta zabava, pri kateri se je še marsikatera zdravica zapela in prekmalu so minile ure. Vsi so bili pa edini v sodbi, da smo imeli prav lep večer.

Maribor, oktobra 1906. Po dolgem času se je vendar uresničilo, kar je bilo nujno potrebno in kar so že toliko časa želeli mnogi pravi prijatelji cerkvene glasbe v naši škofiji (prim. „Cerkv. Glasb.“ št. 2. in 3. t. 1.): meseca oktobra t. l. je Cecilijino društvo za lavantinsko škofijo ustanovilo kot svojo prvo podružnico „Cecil. društvo za stolnomestno župnijo v Mariboru“, ki ima odslej skrbeti za stolni zbor in sploh za cerkveno glasbo v stolnici.

S tem se je škofijsko Cecil. društvo otreslo velikega bremena, ki ga je doslej smatralo za svojo — skoro edino nalogo — namreč skrbeti za stolni zbor; mogoče mu bo torej odslej, da začne delovati resnično v smislu svojih pravil in svojega namena za cerkveno glasbo v celi škofiji z vsestranskim poukom in vrhovnim vodstvom. Zdaj šele postane lahko glavno ali škofijsko Cecil. društvo res središče cerkvenoglasbenega gibanja in delovanja v naši vladikovini, ako najde na vseh straneh umevanja in podpore. Zato naj bi se našli v tem društvu vsi prijatelji vnete glasbe širom cele škofije in delali skupno vsak po svojih močeh ter društvo gmotno z udnino (4 K na leto), pa tudi moralno s priporočanjem in razširjanjem društvenih idej in s svojim svetom.

Tudi nova podružnica, stolnožupnijsko Cecil. društvo, ki bo svoje doneske pobiralo le po mestu ozir. v lastni župniji, ima mnogo dela. Zlasti mu je zdaj poleg stolnega zbora skrbeti za nabavo novih stolnih orgel. O njegovih uspehih se bo svoječasno poročalo. **S. S.**

Razne reči.

— V št. Rupertu na Dolenjskem se je praznik svete Cecilije praznoval z liturgično peto sveto mašo. Peto se je: Introitus „Loquebar“, koral; Missa „Tota pulchra es Maria“, P. Angelik Hribar; Graduale „Audite filiae“, A. Foerster; Offertorium „Afferentur regi“, Ig. Hladnik in na koncu še Foersterjevo „Razlega mar se nebeščanov himna“, ki se nahaja pri njegovi slovenski maši v čast sv. Ceciliji. Res lepa skladba. Napravila je mogočen vtisk.

— V Duisburgu (Porenje) so februarja meseca izvajali zgodovinski koncert, pri kojem je sodelovalo nad 200 pevcev raznih katoliških cerkvenih zborov in nekateri znameniti solisti. Pri tej priliki se je uporabljala kot godalo tudi „Viola d' amour“ in na novo rekonstruirani „Cembalo“. Prišle so na vrsto kompozicije raznih stoletij do 13. veka nazaj. Občinstvo jih je sprejelo z obilo pohvalo.

— Tárogató — novo pihalo (Blasinstrument) se je rabil letos pri slavnostnih predstavah Wagnerjeve opere „Tristan in Isolda“ v Beyreuthu. Tárogató je bilo madjarsko narodno glasbilo, ki se pa že več kot 200 let ni rabilo. Sedaj ga je modernim zahtevam primerno rekonstruiral dvorni izdelovatelj instrumentov V. Schunda v Budapešti. Kritika pravi, da novega instrumenta za predavanje gotovih „veselih“ točk noben dosedaj znani instrument ne prekaša.

— Stari — novi koral — nič razlike? Neki luksemburški pevovodja X. Y. piše da je zašel peti s svojim zborom koral po „novem“ načinu. „Čeprav“ — pravi — „se pri nas na Luksemburškem poje koral dan na dan, vendar najde čut našega ljudstva takoj veliko razliko v predavanju in lepoti teh novih spevov. Po skrbni vaji smo peli o velikonoči vrstoma z deškim in moškim zborom velikonočno (koralno) mašo; in dasi je moj dobro izvežbani zbor pel čveteroglasne maše Kaimove, Hallerjeve, Palestrinove, so mi vendar dejali ljudje po maši: „Tako lepega petja še ni bilo nikdar v naši cerkvi“. Ta sodba je ostala vedno ista pri vseh poznejših (koralnih) mašah, ki smo se jih naučili.

Našim somišljenikom in čitateljem.

Završili smo s pomočjo božjo 29. letnik našemu cerkvenoglasbenemu listu. Prizadevali smo si po svojih močeh, da bi postal „Cerkveni Glasbenik“ v resnici glasilo vseh Slovencev, ki so vneti ali pa bi se radi vneli za pristno cerkveno glasbo. Iskreno priznavamo, da se nam je posrečilo zbrati okrog lista lep broj navdušenih prijateljev cecilijanske ideje, ki so z besedo in peresom delovali za povzdigo cerkvenega petja na Slovenskem. Zato pa, ne da bi se bali očitkov, lahko rečemo: list je tak, da se nam ga ni treba sramovati.

A to še ni dovolj. Zlasti sedanji čas treba, da podvojimo svoje stremenje na polju cerkvene glasbe. Tradicionalnemu koralu je treba dati konkretne oblike na naših korih. Zato pa je najbolje, ako damo priliko posamnim organistom, da se praktično izvežbajo. Zato je odbor namenjen sklicati bodoče leto v Ljubljano cerkvenoglasbeni shod, na katerem bi se praktično poučevalo o proizvajanju novega koralu. A za vse to treba nam je gmotnih sredstev. Cecilijino društvo, ki vzdržuje s podporo župnih cerkva na Kranjskem orglarsko šolo, že itak komaj sôpe, list pa bi se ne mogel vzdržati, ako bi sotrudniki ne delali vseskozi brezplačno. Zato prosimo ob koncu 29. letnika vse prijatelje cerkvene glasbe naj nas i v bodoče podpirajo na dvojni način:

1. Ostanajo naj nam zvesti naročniki i v bodoče in privabijo naj nam še novih. Prav želeli bi bilo, da bi se i župne cerkve izven ljubljanske škofije na list naročile. Ako bi list imel še sto plačujočih naročnikov, potem bi ne bil vsako leto v zadregi.

2. Pristopijo naj kot člani Cecilijinemu društvu. Žal nam je, da se je število plačujočih članov našega društva zadnja leta tako zmanjšalo. Brez denarnih sredstev se ne more delovati. In vendar bi odbor rad vsako leto razveselil svoje člane s kakim darom, oziroma s kakim cerkvenoglasbenim shodom. Iz nič pa ni nič.

Naj se nam ne zameri, ako odkrivamo svoje rane. Le po tem potu se more oživiti društvo in njega delovanje. Gospôda častita! Primum vivere, dein philosophari.

„Cerkveni Glasbenik“ velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone, za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone. Kdor pošlje torej pet kron, je hkrati tudi plačujoč član našega društva.

Današnjemu listu smo pridejali čke, katerih naj se izvolijo poslužiti naročniki in člani našega društva.

Vsem vesele božične praznike in srečno novo leto.

Urednik.

Današnjemu listu je pridejana 12. šte. prilog.

Odgovorni urednik lista **dr. Andrej Karlin**. — Odgovorni urednik glasb. priloge **Anton Foerster**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiskala Zadruga tiskarna v Ljubljani.